

TC
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Roma Hukuku Final sınavı 06.05.2019
ikinci Öğretim (B grubu)

SINAV SÜRESİ 50 DAKİKADIR. CEVAPLAR OPTİK KAĞITLARA İŞARETLENMELİDİR. AİT OLDUĞUNUZ GRUBU CEVAP KAĞIDINIZA İŞARETLAMEYİ UNUTMAYINIZ. Her soru 3 puandır. Başarılar... (Dr. Öğr. Üyesi Sevgi Kayak)

1. Aşağıdakilerden hangisi Iustinianus dönemi için uygun bir nitelendirme sayılamaz?
 - a) Corpus Iuris Civilis bu dönemde yapılmıştır
 - b) Praetorların yargılama faaliyetleri bu dönemde önemli bir hukuk kaynağıdır.**
 - c) Kusura dayanan sorumluluk prensibi bu dönemde kesin olarak yerleşmiştir.
 - d) Hukuki işlemlerin kurulmasında iradeye üstünlük tanınması ilkesi bu dönemde kabul edilmiştir.
 - e) Siyasi rejim olarak imparatorun iradesinin tek doğru kabul edildiği bir dönemdir.
2. A'nın, B'ye olan 100 sesters borcuna karşılık, sahip olduğu ve B'nin de çok beğendiği gümüş bir kolyeyi teslim etmesi ve B'nin de bunu kabul etmesi hukuken ne anlama gelir?
 - a) İfa yerine edim**
 - b) İfa uğruna edim
 - c) Novatio
 - d) Havale
 - e) Alacağın temlik
3. Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet Devrinde halk meclislerinin yargı fonksiyonuna işaret eder?
 - a) Kanun çıkarma yetkisi
 - b) Vasiyetname ve evlat edinme gibi hukuki işlemlere onay verme yetkisi
 - c) Provocatio ad populum (halka başvuru)**
 - d) Bazı magistraları seçme yetkisi
 - e) Savaş veya barışa karar verme yetkisi
4. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yanlıştır?
 - a) In ius re aliena (sınırlı aynı haklar) numerus clausus (sınırlı sayı) ilkesine tabidir.
 - b) Şart ve vade, hukuki işlemin hükümlerine etki eden ve hukuki işlemi tamamlayıcı nitelikte unsurlardır.
 - c) Temerrüt (ifada gecikme) borcu sona erdiren bir sebeptir.**
 - d) Rızasız çıkış olgusu, malikin mülkiyet hakkını sona erdirmez.
 - e) Kusursuz imkansızlık halinde nevi telef olmaz.
5. "Şaka yapan aldatmış olmaz" sözünün gerekçesi aşağıdaki cümlelerin hangisinde en doğru şekilde açıklanmıştır?
 - a) Aldatma beyanlarının aksine şaka beyanlarının hüküm ifade etmesi istenmez.
 - b) Şaka beyanında bulunan kimsenin aldatma kastı yoktur.**
 - c) Şaka ve aldatma farklı hukuki sonuçlar doğurur; şaka halinde kural olarak hukuki işlem geçerli olmamasına rağmen, aldatma halinde hukuki işlem geçerlidir.
 - d) aldatma halinde aldatan tarafa cezai yaptırımlar uygulandığı halde, şaka yapana hiçbir yaptırım uygulanmaz.
 - e) Şaka, irade ile beyan arasında kastı olmayan, aldatma ise kastı olan bir uygunsuzluk halidir.
6. Yüklü miktarda kumar borcu bulunan A'nın, öldürüleceği korkusuyla tefeci T'den borç para alması olayı ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenbilir?
 - a) A, korkutmanın etkisi altında akdettiği için bu sözleşme geçerli değildir
 - b) A, kendisinden talepte bulunan tefeci T'ye karşı exceptio metus (korkutma defi) ileri sürerek borcu ödemekten sonsuza kadar kaçınabilir.
 - c) A, tefeci T'ye karşı actio metus denilen ceza davasını açarak onun korkutmadan dolayı cezalandırılmasını isteyebilir.
 - d) A, saik hatasına düştüğü için bu sözleşme ile bağlı kalmaya devam eder.**
 - e) A ile tefeci T arasındaki bu sözleşme kanuna aykırılık sebebiyle kesin hükümsüzdür.
7. I. Roma'da sadece praetor beyanname yayınlamak hakkına sahiptir.
II. Bir kimse üzerinde maddi cebir kullanarak onu sözleşme yapmaya teşvik etmek korkutma (metus) demektir.
III. Defi; davalının, davacının iddiasını kabul etmekle birlikte hakkında verilecek mahkumiyet kararını ortadan kaldıran bir sebebin bulunduğunu ileri sürmesidir.
IV. Terzinin elbise dikerek teslim etmesi sürekli edimli bir ilişkidir.

Yukarıdaki cümlelerden hangisi veya hangileri doğrudur?

- a) Yalnız I
- b) Yalnız III**
- c) Yalnız IV
- d) II-III
- e) III-IV

Titius ile Livius, arazileri birbirine bitişik iki komşu taşınmaz malikidir. Anayola çıkmak için Livius'un arazisinden geçmekten başka çaresi olmayan Titius, Livius'tan kendisine bu yönde bir hak tanınmasını ister, Fakat Livius bu talebi reddeder. Bunun üzerine Titius, praetor'a giderek, durumu anlatır ve söz konusu hakkı praetor kararı ile elde eder.

Aşağıdaki soruları (8-12) yukarıdaki parçaya göre cevaplayınız.

8. Praetor'un Titius lehine tesis etmiş olduğu hak aşağıdakilerden hangisidir?

- a) İntifa hakkı b) Oturma hakkı **c) Kanuni geçit hakkı** d) Kira hakkı e) Kanuni kaynak irtifakı

9. Praetor'un Titius lehine verdiği bu hak tesisi kararının gerekçesi aşağıdakilerden hangisine dayandırılmış olamaz?

- a) Anayola çıkmanın Titius için imkansız, zor ya da zahmetli olması
b) Livius'un Titius'un talebini reddetmek için haklı bir sebebinin bulunmaması
c) Titius lehine karar vermenin daha hakkaniyetli olması
d) Praetor'un ius civile'deki boşlukları doldurma yetkisine sahip olması
e) Bu hakkın eşya lehine tesis edilecek olması

10. Titius, kısa süre sonra arazisini Cladius'a satıp devretmiştir. Cladius, anayola çıkmak için Livius'un arazisinden geçmek isteyince Livius, söz konusu hakkın sadece Titius lehine tesis edildiğini söyleyerek Cladius'un geçişine izin vermemiştir. Uyuşmazlık praetor önüne taşınmıştır. Praetor, Cladius'un da söz konusu haktan aynen yararlandırılabilceğini kabul etmiştir. Çünkü bu hak,.....

Yukarıda boş bırakılan cümle aşağıdakilerden hangisi ile tamamlanmalıdır?

- a) eşya lehine bir haktır.** b) sınırlı bir ayni haktır. c) hak sahibinin ölümü süresince devam eden bir haktır.
d) praetor kararı ile tesis edilmiştir. e) nisbi bir haktır

11. Livius, kısa süre sonra arazisini Paulus'a kiralamış ve Paulus, arazinin kendisine kiralandığını söyleyerek, Cladius'un geçişine izin vermemiştir. Uyuşmazlık tekrar praetor önüne taşınmış ve praetor yine Cladius lehine karar vermiştir. Praetor'un bu kararının gerekçesi aşağıdaki ilkelerden hangisine dayandırılmış olabilir?

- a) Zamanda öncelikli olan hakta da önceliklidir ilkesi
b) Aynı hakkın nisbi hakka üstünlüğü ilkesi
c) Hakkaniyet ilkesi
d) Kimse hakkından fazlasını başkasına devredemez ilkesi
e) Kimse kendi hukuka aykırı davranışının sonuçlarından yararlanamaz ilkesi

12. Kiracı Paulus, Cladius'un araziden geçişi nedeniyle araziyi tam olarak kullanamadığından yakınmakta ve arazi kiralınırken Cladius'un mevcut hakkından kendisine hiç bahsedilmediğini söyleyerek Livius'a dava açıp tazminat istemeyi planlamaktadır. Paulus, bunu hangi gerekçe ile yapabilir?

- a) Aliud b) Haksız fiil c) Muvazaa d) Temerrüt **e) Hukuki Ayıp**

(I) Tabii hukuk akımı, hukukun insan aklından ve eşyanın tabiatından doğduğunu kabul eder. (II) Bu sebeple hukuk düzeninin geçmişin geleneklerinden ve örf ve adet hukukundan arındırılmış olması gerektiğini savunur, o halde geçmiş geleneklerden beslenen Roma Hukuku, milli kanunlaştırmalar söz konusu olduğu zaman reddedilmelidir. (III) XIX uncu yüzyıldaki kanunlaştırma hareketleri esas olarak tabii hukuk akımının tesirinde yapılmıştır. (IV) 1794 Prusya Medeni Kanunu ve 1811 tarihli Avusturya Medeni Kanunu, tabii hukuk akımının etkisinin en fazla hissedildiği kanunlardır. (V) Bütün bunlar göstermektedir ki, Romalıların kabul ettikleri *ex facto ius oritur* (hukuk somut olaydan doğar) sözü, tabii hukukçuların düşüncesine de uygun düşer.

13. Yukarıda numaralandırılmış cümlelerden hangisi yanlıştır?

- a) I b) II c) III d) IV **e) V**

14. (I) Sözleşme, karşılıklı irade uyuşmasıdır. (II) Ancak bazı hukuki ilişkiler, karşılıklı irade uyuşması mevcut olmadığı halde kanun koyucu tarafından sözleşme gibi kabul edilmiştir. (III) Vekaletsiz iş görme, vesayet, belirli mal vasiyeti, sebepsiz zenginleşme gibi ilişkiler böyledir. (IV) Bu tür hukuki ilişkiler Roma Hukukunda quasi contractus (sözleşme benzeri) olarak adlandırılmıştır. (V) O halde sözleşme benzeri, başkasının menfaatine iş görmek demektir.

Yukarıdaki cümlelerden hangisi yanlıştır?

- a) I b) II c) III d) IV **e) V**

15. Aşağıdakilerden hangisi misli bir malın parça borcuna konu olmasına bir örnektir?

- a) Ressam A'nın "Tabiat Ana" tablosu b) Bir kilo elma
c) Büyük Roma turnuvasına katılmış yarış atları d) Deniz kıyısındaki üçüncü ev **e) Dedesinden kalma vazo**

29. M, kaleme aldığı vasiyetnamesinde, “her sene istekli ve yetenekli bir gence hukuk öğrenimi yapması için gereken parasal desteği sağlaması” kaydıyla tüm terekesini büyük oğlu O’ya bıraktığını yazmış ve ölmüştür. Hukuk eğitimi almak isteyen istekli ve başarılı bir genç olan A, O’ya giderek vasiyetnamenin gereğini yerine getirmesini istemiş, O ise bu talebi reddetmiştir. Bu olay ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
- a) Bu kayıt bir yüklemidir; yükleme, hukuki işlemin hüküm doğurmasına etki etmez.
b) Yüklemenin gereğini yerine getirmediği zaman yapılan ölüme bağlı kazandırmalar hükümsüzdür.
c) A, yüklemenin tenfizi davasını açarak, O’yu bu kaydın gereğini yerine getirmeye zorlayabilir.
d) Yükleme, sağlararası ya da ölüme bağlı karşılıksız kazandırmalarda, kazandırma lehdarına yüklenen yapma borcu konusu olabilecek davranışların yerine getirilmesi ricasıdır.
e) Yüklemede daima belli bir amacın gerçekleşmesi isteği vardır.

30. Tabii borçlar için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
- a) Tabii borç, dava hakkı verilmemiş borç ilişkilerinden doğar.
b) Aile evladının öduncünden doğan borçlar tabii borç örneğidir.
c) Zamanaşımına uğramış borçlar tabii borç haline gelir.
d) Kumar ve bahis borçları tabii borç olarak doğar.
e) Borcun tabii borca dönüşmesi borç ilişkisini sona erdirir.

31. Aşağıdaki cümlelerden hangisi yanlıştır?
- a) Nevi borcu-parça borcu ayrımı eşyanın tabiatından çıkan bir ayırmadır
b) İntifa hakkının kullanımının başkasına devri geçerlidir
c) İbra tasarrufi bir sözleşmedir
d) Edim, para ile ölçülebilecek ve iradi olarak yerine getirilebilecek bir davranıştır.
e) Sorumluluk, borcun hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesinin yarattığı neticelere katlanmak demektir.

Romalı R, sahip olduğu su kuyuları üzerinde komşusu K lehine, bahçesini sulaması için bir su irtifakı tesis etmiştir. Suyu içme suyu olarak kullanan K, sudan zehirlenerek ölmüştür. K’nın mirasçıları R’ye karşı açtıkları davada babalarının ölümü nedeniyle R’den tazminat talep etmişlerdir. Praetor bu talebi reddetmiştir.

Aşağıdaki 32. ve 33. soruları yukarıdaki parçaya göre cevaplayınız.

32. K’nın mirasçıları tarafından, R’ye karşı açılmış olan dava aşağıdakilerden hangisidir?
- a) İrtifak hakkı anlaşmasına aykırılık
b) Sözleşme benzerinden doğan dava
c) Haksız fiil davası
d) Haksız fiil benzerinden doğan dava
e) Borca aykırılık davası
33. Praetor’un bu davada tazminat talebini reddetmesinin gerekçesi aşağıdakilerden hangisinde en doğru şekilde verilmiştir?
- a) K’nın ölümünde R’nin kusuru olmadığı için tazminat talebi haksızdır.
b) R’nin ifası ayıplı bir ifa olup, tazminat değil, sözleşmeden dönme ya da ayıp oranında indirim talep edilebilir.
c) K’nın ölümü, onun mirasçıları için bir zarar niteliğinde olmadığından, tazminat talebinin reddi gerekir.
d) K’nın ölümüyle birlikte R ile K arasındaki sözleşme ilişkisi sona erdiği için K’nın mirasçıları tazminat talebinde bulunamaz.
e) R’nin, K’ya yönelik hukuka aykırı bir davranışı bulunmadığı için, K’nın ölümüyle bir illiyet bağı da kurulamaz, bu durumda tazminat talebine yer yoktur.
34. Aşağıdakilerden hangisi praetor ile klasik dönem hukukçuları arasındaki farklardan biri değildir?
- a) Praetor yargılama makamıdır, kararları bağlayıcıdır; hukukçular hukuki uyuşmazlıklarda kendilerine danışılan kişilerdir, kararları bağlayıcı değildir.
b) Praetor bir magistra’dır ve magistralıktan kaynaklanan sorumlulukları vardır; hukukçular ise magistra değildirler, hukuki uyuşmazlıklarda verdikleri cevaplardan dolayı sorumlulukları yoktur.
c) Praetorlar, respondere (cevap verme) faaliyetini hukuki uyuşmazlığı çözme aşamasında yapabilirken; hukukçular her zaman yapabilirler.
d) Praetorlar beyanname çıkarma yetkisine sahipken, hukukçuların böyle bir yetkisi yoktur.
e) Praetorlar yaptıkları iş için ücret almazlar; hukukçular ise “onur ücreti” adı verilen bir ücret talep edebilirler.
35. Cumhuriyet döneminde yapılan ve tarihin bilinen en eski toprak reformu kanunu olan Lex Agraria’da şöyle bir madde vardır: “Patricius sınıfına mensup büyük toprak sahiplerinin ellerinde bulunan ihtiyaç fazlası topraklar, bedeli karşılığında ellerinden alınacak ve pleblere dağıtılacaktır.” Bu kanun teklifinin sahibi olan ve patricius’lar tarafından bir suikastle öldürülen tarihi şahsiyet hangisidir?
- a) Tiberius Gracchus
b) Sylla
c) Octavianus
d) Caesar
e) Brutus